Samen verder

Kinderen en gezinnen met complexe problemen samen verder helpen

Vervolgrapportage | Den Haag, maart 2022

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
de Kinderombudsman.
nationale ombudsman
NZa
Raad Volksgezondheid & Samenleving

Publicatie
Grafisch ontwerp: Studio Duel
Fotografie: Adobe Stock
© Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Kinderombudsman, Nationale ombudsman, Nederlandse Zorgautoriteit, Raad voor Volksgezondheid & Samenleving
Den Haag, maart 2022

Niets in deze uitgave mag worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen in een dataverwerkend systeem of uitgezonden in enige vorm door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder toestemming van bovenstaande.

Samen verder

Kinderen en gezinnen met complexe problemen samen verder helpen

Inleiding

→ De coalitiepartners van ‘Samen verder’ signaleerden in april 2021[1] dat kinderen en gezinnen met complexe problemen niet altijd tijdig passende hulp krijgen. De coalitiepartners hebben daarom de krachten gebundeld om een doorbraak te realiseren voor deze kinderen en hun gezinnen. Dit vanuit de gedachte uit het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IRVK) dat ieder kind het recht heeft om zich in veiligheid te ontwikkelen en in geborgenheid op te groeien. En als daarbij hulp nodig is, dan moet die hulp van goede kwaliteit, beschikbaar, passend en betaalbaar zijn.

1. https://www.igj.nl/publicaties/publicaties/2021/04/19/samen-verder

De coalitie agendeerde de volgende drie speerpunten die met prioriteit moesten worden opgepakt:

1. De zorg die nodig is, moet toegankelijk zijn. Discussie of onduidelijkheid over ‘wie betaalt?’ mag geen geldige reden zijn voor het uitblijven van passende zorg. Budgetplafonds, tekorten, wel of geen contract: het zijn obstakels die achter de schermen aan de orde zijn, maar die kinderen en gezinnen niet mogen uitsluiten van passende zorg.

2. Het bereiken van de leeftijd van achttien jaar mag niet langer de reden zijn waardoor jongvolwassenen in de problemen komen. Maak de leeftijdsgrens 18-/18+ irrelevant, zodat zorg en begeleiding in de praktijk op passende wijze voortgezet worden en er geen kunstmatige breuk (met alle gevolgen van dien) ontstaat.

3. Een systemische, integrale aanpak van problemen wordt de norm. Als kind én gezin niet worden betrokken bij het bepalen van wat er nodig is, dan gebeuren vaak niet de goede dingen. Net als wanneer het kind (of de ouder) ‘los’ van de gezinscontext wordt gediagnosticeerd. Voldoende handelingsruimte én -bevoegdheid voor professionals zijn hiervoor belangrijke voorwaarden; aanbieders, gemeenten en landelijk betrokken partijen zijn hierop aanspreekbaar.

Deze speerpunten zijn niet nieuw. De coalitiepartners zien dan ook dat alle ketenpartners die betrokken zijn bij jeugdhulp aan kinderen en gezinnen met complexe problemen van goede wil zijn om dit te realiseren. Dit heeft geleid tot verschillende programma’s, rapporten met aanbevelingen, oplossingsrichtingen en initiatieven. Ook werken het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliëntenvertegenwoordigers, professionals en de VNG samen aan de Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028. Met als doel de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken. De coalitie wil deze beweging versterken en vraagt daarom aandacht voor een aantal principes die van belang zijn om meegenomen te worden bij alle hervormingen.

Samen-verder sessies

→ Om tot doorbraken op de hiervoor genoemde drie speerpunten te komen, zijn de coalitiepartners in gesprek gegaan met jongeren, ouders, professionals, jeugdhulpaanbieders en beleidsmakers. De vraag die voorlag was: hoe kunnen de aanbevelingen, oplossingen en initiatieven die tot nu toe zijn bedacht of in gang gezet er daadwerkelijk toe leiden dat alle kinderen en gezinnen met complexe problemen tijdig de juiste hulp ontvangen,de problemen systematisch en integraal worden aangepakt en de hulp wordt gecontinueerd bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Het doel van de (online) gesprekken was om zicht te krijgen op wat werkt, wat niet werkt en wat er in de weg zit om structurele verbeteringen te realiseren. In deze gesprekken werd opnieuw duidelijk dat iedereen zich wil inzetten om er voor te zorgen dat kinderen en gezinnen met complexe problemen op tijd de juiste hulp krijgen. Maar dat dit om allerlei redenen nog niet lukt.

Belangrijke belemmeringen die tot stagnatie leiden

Hieronder wordt ingegaan op belemmerende patronen waardoor verbeterinitiatieven en programma's tot nu toe onvoldoende resultaat hebben gehad. Deze patronen houden knelpunten in stand. Veel van deze verstarde patronen zijn reeds bekend in het veld, ze worden al in verschillende (advies)rapporten en in de notitie van de coalitie 'Samen verder' van april 2021 benoemd. Om de door de coalitie geformuleerde doorbraken goed te kunnen duiden worden de belemmerende patronen nogmaals expliciet benoemd.

Botsende systemen

De organisatie en werking van het huidige jeugdhulpstelsel nodigen niet altijd uit om het beste te doen voor de jeugdigen en gezinnen met complexe problemen en sluiten niet voldoende aan bij hun behoeften. Er spelen vaak problemen op meerdere leefgebieden. Denk hierbij aan huisvestingsproblemen, schulden, bestaansonzekerheid en kind- en oudergerelateerde problematiek. De manier waarop de samenleving én dus ook de hulpverlening is georganiseerd, maakt dat deze jongeren en gezinnen te maken hebben met verschillende wetten en systemen die met elkaar kunnen botsen. Op papier kan het onderscheid helder zijn, maar in de praktijk leidt deze verkokering niet tot een daadwerkelijke oplossing voor de problemen en soms juist tot een verergering hiervan.

Door de schotten tussen de verschillende domeinen is het niet goed mogelijk om de ondersteuning en hulp rondom het gezin, op alle leefgebieden vanuit een integrale aanpak te organiseren. Indien er een hulpvraag is, wordt er vanuit de eigen regels, procedures en mogelijkheden gedacht in plaats van wat er nodig is om het gehele gezinssysteem weer goed te kunnen laten functioneren. Hierdoor krijgen kinderen en gezinnen met complexe problemen niet de beste en meest passende hulp.

Bekostigingssysteem voldoet niet

Kostenbesparing speelt een belangrijke rol in de keuze welke hulp wordt ingezet. De inkoop van specialistische jeugdhulp wordt nu te veel beïnvloed door financiële prikkels en is niet gerelateerd aan gedeelde kwaliteitsstandaarden. De P x Q, op output gerichte financiering zorgt voor prijsopdrijving en stimuleert het inzetten van korte interventies, gericht op lichte problematiek. Goedkopere aanbieders komen in de plaats van gespecialiseerde aanbieders, maar zij kunnen in de praktijk aan de meest complexe jeugdigen en gezinnen niet altijd de hulp bieden die nodig is of aan

de professionele richtlijnen voldoen. Dit hangt deels samen met de transformatie-opdracht om zo vroeg mogelijk zo licht mogelijke hulp in te zetten, zodat zwaardere en duurdere (specialistische) jeugdhulp niet nodig is. En deels hangt dit samen met de bezuinigingsopdracht: specialistische jeugdhulp is duur. Ook ervaren de andere domeinen in de hulpverlening alleen de kosten die zij zelf maken en niet de baten die de ingezette hulpverlening in een ander domein voor hun domein oplevert. Zo wordt een wethouder schuldhulpverlening afgerekend op het geld dat wordt uitgegeven binnen het 'eigen domein'; niet op wat er wordt bespaard op jeugdhulp omdat hij een gezin uit de schuldsanering helpt.

Professionals zijn onmisbaar, maar worden onvoldoende in staat gesteld om deze moeilijke baan te doen

De verwachtingen in de maatschappij over de inzet van de jeugdprofessional zijn hoog en dit maakt het werk complex. Toenemende prestatiedruk, de gedachte dat alle problemen zijn op te lossen door alles 'weg te organiseren' en de tendens dat er steeds minder obstakels, afwijkingen, mislukkingen en teleurstellingen geaccepteerd lijken te worden, dragen eraan bij dat 'normale' problemen in de ontwikkeling en opvoeding van een kind worden geproblematiseerd. Vervolgens wordt van de professional verwacht dat die in staat is om al deze moeilijkheden weg te nemen. Daarnaast wordt van de jeugdprofessionals verwacht dat zij zich niet alleen richten op de jeugdige maar op het hele gezin. En dus integraal kijken en het gezin ondersteunen om alle problemen (schulden, huisvesting, werk en inkomen, kindeigen problematiek, volwassenproblematiek) aan te pakken die voor moeilijkheden in de opvoeding en het opgroeien van het kind zorgen. Daarvoor verwachten we dat jeugdprofessionals over sectoren en wetgeving heen werken, waar nodig afwijken van wet- en regelgeving, botsende systemen bij elkaar brengen en een oplossing hebben voor maatschappelijke problemen, zoals schaarste op de woningmarkt en het ontbreken van bestaanszekerheid. Dit zijn onrealistische verwachtingen.

De jeugdprofessional ervaart wel de verantwoordelijkheid om het verschil te maken voor de jeugdigen en gezinnen, maar het huidige stelsel stelt de jeugdprofessional onvoldoende in staat om dit verschil ook daadwerkelijk te kunnen maken. Zij moeten de mismatch in wetten, (financiering)structuren en systemen goedmaken; dat is – ondanks de enorme drive van de professionals - praktisch ondoenlijk. Zo is het vak van jeugdprofessionals een zware baan geworden met veel verantwoordelijkheden, weinig maatschappelijk aanzien en veel negatieve publiciteit. Voor veel professionals is dit een reden het werkveld te verlaten: zij kunnen niet doen wat nodig en effectief is voor een jeugdige en het gezin. Jeugdprofessionals missen daarnaast passende waardering voor het belangrijke werk dat zij doen. Waardering die zich onder andere uit in de ruimte en het vertrouwen die de professional nodig heeft om diens werk volgens de professionele richtlijnen uit te voeren. Dit alles leidt tot een hoog verloop en groot tekort aan vakbekwame jeugdprofessionals[2].

2. Blijkens het 'Arbeidsmarktprofiel van zorg en welzijn, CBS, 29 september was er onder meer in het eerste kwartaal van 2020 Veel uitstroom vanuit sociaal werk (8,1% van de werknemers) en jeugdhulp (5,7% van de werknemers).

Oplossingsrichtingen om doorbraken te bereiken

Het staat buiten kijf dat de problemen die in de jeugdhulp spelen niet makkelijk op te lossen zijn. De coalitie heeft dan ook niet de pretentie dat haar oplossingsrichtingen in één keer alle problemen voor alle kinderen en gezinnen met complexe problemen kunnen oplossen. De gesprekken hebben eens te meer duidelijk gemaakt hoe complex het jeugdhulpdomein is en dat de oplossing juist niet ligt in het jeugdhulpdomein alleen. Wel is de coalitie ervan overtuigd dat de genoemde oplossingsrichtingen noodzakelijk zijn om belemmerende patronen te doorbreken en de hulp aan kinderen en gezinnen met complexe problemen daadwerkelijk duurzaam te verbeteren. Deze oplossingsrichtingen moeten daarom het fundament vormen onder alle initiatieven die nu worden gezet, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd. Cruciaal is dat alle betrokken partijen in het jeugdhulpdomein, te weten gebruikers, aanbieders en financiers elkaar nodig hebben om met elkaar de juiste stappen te zetten om duurzame doorbraken te bereiken.

Het systeem moet zodanig worden ingericht en functioneren dat het vanzelfsprekend is dat;

- het belang van het kind voorop staat bij de besluiten die worden genomen,
- vanaf het begin een jeugdige en het gezin integraal en vanuit één hand geholpen worden (vanuit het principe 1 gezin, 1 hulpverlener),
- door een vakbekwame professional die voldoende tijd, ruimte en middelen krijgt,
- de hulpbronnen en het netwerk van het gezin worden ingezet en
- de professional de jeugdige pas loslaat als de big five' (support, wonen, school & werk, inkomen, welzijn) zijn geregeld.

De coalitie wil wel graag extra benadrukken dat vakbekwame jeugdprofessionals de basis zijn voor goede en effectieve jeugdhulp. Zowel in het wijkteam, waarin deze professional integraal en cliëntgericht met de jeugdige, diens gezin en netwerk bepaalt welke hulp zij nodig hebben, als bij de specialistische zorgaanbieder en ook bijvoorbeeld bij de jeugdbescherming. Concreet betekent dit dat alle oplossingsrichtingen de professional in staat moeten stellen om diens werk, in belang van het kind en diens gezin, goed te kunnen uitvoeren.

Stap 1: Het inrichten van een goede infrastructuur voor verdere professionalisering

Zoals hiervoor opgemerkt, is goede kwaliteit van jeugdhulp afhankelijk van de professionaliteit van jeugdhulpverleners. Zo kunnen zij het verschil maken voor jeugdigen en gezinnen. Omdat zij dit niet alleen kunnen is het belangrijk dat alle partijen die met jeugdigen en gezinnen met complexe problemen werken, een gezamenlijk beeld hebben van wat goede kwaliteit is. En dat jeugdigen en ouders een duidelijk beeld hebben over wat zij van een jeugdhulpprofessional mogen verwachten. En dat het voor de jeugdprofessional duidelijk is wat hij moet weten, kunnen en doen.

Hiervoor is allereerst een **herdefiniëring van het begrip jeugdhulp** nodig. Een duidelijke herdefinitie geeft afbakening aan welke vormen van hulp onder de Jeugdwet vallen en welke niet. Dit is nodig om te borgen dat kinderen die daadwerkelijk specialistische jeugdhulp nodig hebben, die hulp ook tijdig krijgen.

Een tweede stap is om aan de herdefiniëring een kwaliteitskader te koppelen. Een kwaliteitskader is een van de manieren waarop de partijen – gebruikers, aanbieders en financiers - tot een gezamenlijk beeld kunnen komen over wat professioneel handelen in de jeugdhulpverlening is en hoe dat kan worden gefaciliteerd. Dit kader kan voortborduren op de richtlijnen en kaders die er nu al zijn en die samenbrengen tot één geheel. Een eenduidig kwaliteitskader kan inzichtelijk maken wat de jeugdhulpprofessional doet (en dus ook wat deze niet doet) en kan borgen dat er voldoende tijd en ruimte voor de professional wordt gereserveerd om deze taken uit te voeren.

Verder geeft een kwaliteitskader jeugdhulpaanbieders richting bij het sturen op de kwaliteit van jeugdhulp en helpt het hen om binnen de organisatie continu te werken aan kwaliteitsverbetering. Gemeenten biedt het inzicht in de kwaliteit van jeugdhulpaanbieders, hetgeen nodig is voor het inkopen en beschikbaar stellen van een passend hulpaanbod voor hun populatie (zorgplicht) en het invullen van hun regierol. Voldoet de hulp niet aan het kwaliteitskader? Dan is het geen jeugdhulp. Op die manier kan er zicht ontstaan of gemeenten voldoen aan hun zorgplicht.

Ook kan een eenduidig kader bijdragen aan minder verantwoording en bureaucratie voor de professional en leiden tot meer vertrouwen in de professional. Hierdoor kan het werkplezier en aanzien toenemen en de werkdruk afnemen.

Om tot een goed en gedragen kwaliteitskader te komen is het belangrijk dat het opstellen een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van gebruikers, aanbieders (professionals) en financiers van jeugdhulp. Het Zorginstituut kan hier mogelijk in faciliteren. Tot slot is het belangrijk dat het kwaliteitskader een formele status krijgt en de vrijblijvendheid eraf gaat.

Stap 2: Nieuw bekostigingsmodel voor de complexe jeugdhulp

Naast de goede infrastructuur voor verdere professionalisering is een andere wijze van bekostiging nodig om de context waarbinnen de professional moet werken, te veranderen.

De jeugdhulp moet betaalbaar zijn en blijven. Tegelijkertijd moeten financiën geen belemmering vormen om te doen wat nodig is voor kinderen en jeugdigen met complexe problemen. De problemen zijn vaak divers en daar moet bij de bekostiging rekening mee kunnen worden gehouden. Het is daarom belangrijk dat er een reële bekostiging komt voor deze (verschillende) vormen van jeugdhulp. Deze bekostiging zal moeten aansluiten op het kwaliteitskader. De expertise om tot goede kostprijzen te komen, ligt bij de Nederlandse Zorgautoriteit. Daarnaast heeft ook de Jeugdautoriteit de afgelopen jaren veel kennis opgedaan over de financiële situatie in het jeugdveld zodat ook zij hierbij van betekenis kan zijn. Op deze manier kan VWS vervolgens bekijken of gemeenten zich houden aan het bekostigingssysteem en of zij reële tarieven betalen aan de aanbieders. Het nieuwe bekostigingsmodel moet ervoor zorgen dat het systeem simpeler wordt, de verantwoording en bureaucratie drastisch minder wordt, botsingen tussen systemen zoveel mogelijk verdwijnen en ongewenste prikkels worden weggenomen.

Daarbij moet worden bedacht dat veranderingen, waaronder reële tarieven, niet op korte termijn al zullen leiden tot kostenbesparing. Zoals de commissie van wijzen in haar advies aangeeft[3], kost het simpelweg tijd voordat de opbrengsten van de te nemen maatregelen hun volle omvang hebben bereikt.”

Het nieuwe bekostigingssysteem moet er verder toe leiden dat:

- **er ruimte wordt vrijgemaakt voor integrale bekostiging.** De integrale bekostiging moet ertoe leiden dat er in bepaalde gevallen per cliënt/gezin een vast bedrag is waarmee ‘afwijkende’ hulp en ondersteuning kan worden bekostigd. Ook moet het in specifieke gevallen voor gemeenten (jeugd- en wijkteams) mogelijk worden om per wijk/gebied te komen tot een budget waarin middelen uit de Jeugdwet, GGZ, armoedebeleid, et cetera worden gebundeld om in die gevallen te komen tot de juiste vorm van hulp en ondersteuning. Een kostenonderzoek kan inzicht geven wat deze integrale aanpak aan financiële middelen vraagt. Dit kan bijdragen aan betaalbaarheid maar ook de beheersbaarheid van de kosten. Het geeft de aanbieders en gemeenten ruimte om met elkaar het gesprek aan te gaan binnen een bandbreedte.

3. Uitspraak en advies van de arbitragecommissie inzake het geschil tussen Rijk (ministerie van VWS) en gemeenten (VNG) over de structurele financiering van de jeugdhulp, Den Haag, 18 mei 2021.

- **gemeenten die onevenredig worden belast omdat daar relatief veel jongeren en gezinnen met complexe problematiek wonen, worden gecompenseerd (risico-verevening).** In sommige (kleine) gemeenten wonen relatief veel jongeren met complexe problematiek. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten kan een risicoverevening/risicoschatting doen om gemeente die relatief veel complexe jeugdproblematiek hebben extra te compenseren.

- **er experimenteer- en innovatiegelden worden vrijgemaakt.** Het is belangrijk dat er voldoende middelen zijn voor (wetenschappelijk) evaluatieonderzoek dat bijdraagt aan een nieuw, evidence based aanbod en goede implementatie hiervan. Het zou ook goed zijn dat een door VWS aangewezen organisatie beleidsregels opstelt voor experimenten en innovatie. Deze organisatie kan dan ook de aanvragen hierop toetsen. Als een gemeente en aanbieder constateren dat aspecten in de jeugdhulp beter kunnen, dan kan er een experiment/innovatie opgezet worden. De experimenteerregel is analoog aan de reguliere zorg waarbij de voorstellen tussen aanbieder en verzekeraar voor het experiment bij de Nederlandse Zorgautoriteit worden ingediend. Bij de jeugdhulp zal een door VWS aangewezen organisatie deze taak op zich kunnen nemen. Het experiment wordt gemonitord en de resultaten kunnen leiden tot acceptatie van een bepaalde zorg als reguliere jeugdhulp.

- **gemeenten elk jaar een inschatting maken wat de verwachte jeugdhulpvraag zal zijn, gelet op hun populatie.** Er zou vervolgens toezicht moeten zijn op gemeenten om te zien of zij voldoende zorg inkopen en daarmee voldoen aan hun zorgplicht.

- **een deel van de financiële middelen voor jeugdhulp gereserveerd is voor jeugdigen en gezinnen met de meest complexe problematiek, zodat wijkteams en jeugdbeschermers deze jeugdigen en gezinnen zonder vertraging kunnen verwijzen naar (boven)regionaal georganiseerd, gespecialiseerd hulpaanbod (zoals complexe GGZ-zorg) én zodat voor de jeugdigen met complexe problemen die (na een traject in de jeugdhulp) niet kunnen terugvallen op hun gezin, zoals alleenstaande minderjarige vreemdelingen, kan worden ingezet op het realiseren van de 'big five'.** Zo geldt voor veel jeugdigen die rond hun achttiende jaar uitstromen uit de (residentiële) jeugdhulp, dat zij geen huisvesting hebben en hiervoor zijn aangewezen op de maatschappelijke opvang. Dit heeft directe gevolgen voor de jeugdige op het gebied van school, werk, inkomen en welzijn. De coalitie pleit daarom voor huisvesting voor jeugdigen die de residentiële jeugdhulp verlaten en voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen, eventueel via een quotum per gemeente.

Stap 3: De jeugdhulp voorbij

De bovengenoemde stappen moeten bijdragen aan passende hulp voor kinderen en gezinnen met complexe problemen. Dit kan helpen om het volume van de jeugdhulp te verminderen. De druk op de jeugdhulp (en de jeugdhulpprofessionals) zal namelijk hoog blijven als er niks wordt gedaan aan de toestroom. Te weinig aandacht voor preventie, ook in samenhang met andere domeinen, is hiervoor een belangrijke verklaring. Als er bijvoorbeeld sprake is van bestaansonzekerheid binnen het gezin, kan jeugdhulp uiteindelijk wel nodig zijn, maar was deze inzet in sommige gevallen wellicht minder of niet nodig geweest als de basis voor het gezin op orde was gebracht. Dit leidt ook tot de vraag wat de maatschappij van de jeugdhulpprofessionals kan en mag verwachten. Vakbekwame professionals zijn essentieel om ouders en jeugdigen door de bestaande botsende systemen heen te laveren, buiten de lijntjes te kleuren en de (gevolg)schade te helpen beperken. Dat heeft echter zijn grenzen: van de jeugdhulpprofessional kan niet worden verwacht dat zij alle problemen die veroorzaakt worden door zaken als bestaansonzekerheid of wachtlijsten in de volwassenenzorg kunnen oplossen, of zelfs kunnen voorkomen. Dat is niet reëel. Om de toestroom te beperken moet er dus meer worden ingezet op het oplossen van problemen in aanpalende domeinen.

Een andere verklaring voor de hoge toestroom is de medicalisering van lichte problematiek en door gebruikelijke opvoed- en opgroeiproblemen te snel te bestempelen als jeugdhulp. Medicalisering is een bredere trend die ook in andere zorgdomeinen speelt. Vragen over medicalisering hangen bovendien samen met nog grotere vragen als 'wat vinden we normaal en wat niet, wat is goed genoeg ouderschap en 'waar zijn we als maatschappij verantwoordelijk voor?'. Het beantwoorden van deze normatieve vragen vergt verdere reflectie en een brede maatschappelijke dialoog.

Hoe nu (samen) verder?

Met deze oplossingsrichtingen als fundament hopen de coalitiepartijen te bereiken dat jeugdhulpprofessionals in staat worden gesteld om aan de voorkant een integrale, verklarende, gedeelde analyse te maken, om vervolgens tijdig de juiste hulp in te zetten waarbij financiële belangen en de inrichting van het systeem niet meer leidend of belemmerend zijn en de hulp te kunnen continueren als een jongere 18 jaar wordt. De verwachting is dat hierdoor het werkplezier van de professional toeneemt en meer professionals voor dit moeilijke vak (blijven) kiezen. Ook de Hervormingsagenda Jeugd heeft de doelstelling om te komen tot 1) betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is en 2) een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel. Het is goed dat de Hervormingsagenda alle betrokken partijen – gebruikers, aanbieders en financiers – bij elkaar heeft gebracht om te bepalen wat nodig is om de jeugdhulp duurzaam te verbeteren. Helaas lijkt de samenwerking op dit moment te stokken vanwege de in het regeerakkoord aangekondigde bezuinigen op de jeugdhulp. Terwijl het juist nu belangrijk is dat de betrokken partijen prioriteit geven aan de verbetering van de zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen met complexe problemen. Daarom is het cruciaal dat partijen zo snel mogelijk verder aan de slag gaan met en uitvoering geven aan de gemaakte plannen en hun gezamenlijke, maatschappelijke opdracht.

De coalitiepartijen zijn in gesprek geweest over de geformuleerde oplossingsrichtingen en zullen dit blijven doen. Naast het samen doordenken van deze oplossingen, heeft de coalitie ook gereflecteerd op haar eigen rol: wat kunnen de coalitiepartners nu al (anders) doen en hoe kunnen zij zich in de toekomst blijven inzetten om de zorg voor kinderen en gezinnen duurzaam te verbeteren. Hieronder wordt beschreven waar elke afzonderlijke coalitiepartij zich aan wil committeren.

- De coalitie 'Samen verder' zal blijven stimuleren dat het ministerie van VWS, de VNG, gebruikers en aanbieders (professionals) met elkaar daadwekelijk doen wat nodig is om de hulp en ondersteuning aan kinderen en gezinnen met complexe problemen duurzaam te verbeteren.

- De coalitie roept alle betrokkenen op om uitvoering te geven aan de door de coalitie benoemde oplossingsrichtingen. De coalitie zal, ieder vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheid, nauwgezet volgen of dit daadwerkelijk gebeurt.

- De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de NZa zullen meedenken over de herdefiniëring van het begrip jeugdhulp en een bijdrage leveren aan het proces van het opstellen van een daarbij passend kwaliteitskader. De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman zullen daarbij zorgen voor de inbreng van het burgerperspectief en het stappenplan ‘Het beste besluit voor het kind’ (over besluiten nemen in lijn met het kinderrechtenverdrag).

- De Nederlandse Zorgautoriteit werkt mee aan de invulling van de Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen.

- De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd geeft ruimte aan het veld voor experimenten die leiden tot betere jeugdhulp aan kinderen en gezinnen met complexe problemen.

- De Nationale ombudsman bekijkt wat de relatie tussen de behoorlijkheidsvereisten en de zorgplicht van de gemeenten betekent voor hetgeen inwoners van een gemeente mogen verwachten. De Nationale ombudsman gaat samen met de Kinderombudsman in gesprek met de andere lokale ombudsvoorzieningen om hiervoor uitgangspunten te formuleren.

- De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman monitoren de ontwikkelingen op basis van de klachten en signalen die zij ontvangen, waarbij zij zullen blijven meedenken met burgers en overheden voor oplossingen op casusniveau en bevorderen dat de rechten van jongeren en ouders met complexe problemen worden geborgd.

- De Nederlandse Zorgautoriteit biedt daarnaast aan om onderzoek te doen ten behoeve van een reële bekostiging verbonden aan het kwaliteitskader.

- De Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) legt zich toe op het verder verkennen van wat er moet veranderen aan de context waarbinnen professionals moeten werken, zodat zij niet langer met een onmogelijke taak worden opgezadeld. Dit doet de RVS onder het werkagendathema ‘Schurende stelsels’. Ook zal de RVS verkennen hoe ongewenste medicalisering gekeerd kan worden.

De coalitiepartners zullen de voortgang en de ontwikkelingen de komende tijd nauwgezet blijven volgen en elkaar scherp houden op de opgaven die er liggen.

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

www.igj.nl
meldpunt@igj.nl

de Kinderombudsman.

www.dekinderombudsman.nl
ombudswerk@dekinderombudsman.nl

nationale ombudsman

www.nationaleombudsman.nl
post@nationaleombudsman.nl

NZa

www.nza.nl
info@nza.nl

Raad Volksgezondheid & Samenleving

www.raadrvs.nl
mail@raadrvs.nl